

had. Wat zou er gebeurd zijn? Het internet geeft antwoord: in oktober 2010 was in het Parijse veilinghuis Drouot de erfenis van professor Robert Courbier verkocht. De eigenaar was dus overleden.

In de inleiding in de catalogus van Drouot schrijft de veilingmeester een hommage aan Courbier, die jarenlang aan het hoofd stond van de dienst Cardiovasculaire Wetenschappen van het ziekenhuis in Marseille en in die stad aan de universiteit doceerde. Op een foto staat een knoest van een tachtiger in een knutselhonk, omgeven door beitels en slijpschijven, waarmee hij ivoor- en houtfiguren sneed.

Wat nog het meest opvalt, is zijn uitgebreide kunstverzameling, met klemtoon op de 15de en 16de eeuw. Ze bevat stukken van Adriaen Isenbrant, Jan van Scorel, Jan Mandijn en Jan Miense Molenaer. Voorts zijn er Romeinse beelden en Egyptische maskers. De man was duidelijk ruimdenkend. Maar de *Madonna met kind en engel* is nergens te bespeuren. Vonden de erfgenamen het te waardevol om er afstand van te doen? Of hebben ze het in alle stilte verkocht aan een museum of een andere verzamelaar?

Er is natuurlijk nog een andere optie. Misschien gingen bij het veilinghuis de alarmbellen af, toen het de voorgeschiedenis van het werk natrok. Het paneeltje heeft er tenslotte een stevige uitstap in de hoogste nazi-rangen opzitten en staat vermeld op een Belgische lijst van kunst die tijdens de oorlog zoek is geraakt. De bevoegde Belgische instanties bevestigen dat ze 'rond 2010' een vraag over het werk hebben gekregen. Ze hebben gemeld dat de Memling van Renders op de lijst 'vermiste kunst' staat en dat de Belgische overheid de rechtmatige eigenaar is.

WILDE AANPAK

Op zoek naar Robert Courbier. Het telefoonboek levert niets op, de dienst burgerzaken van Marseille wil niet meewerken en in overlijdensberichten en rouwregisters komt hij niet voor. Hoe kan een man, die tal van gezaghebbende vakboeken heeft geschreven, congressen leidde en tussen 1953 en 1997 236 wetenschappelijke artikels pleegde, zo weinig sporen nalaten?

In een voetnoot van het ULB-boek vind ik de kunstexpert die de familie begeleidde bij de veiling. Mijn hart gaat in overdrive als ik hem kan traceren en hem vraag me in

Göring betaalde
Renders twaalf
miljoen Belgische
frank voor een
heel pakket kunst,
waaronder
de *Madonna*.
KENNETH ALFORD

contact te brengen met de familie. 'Ik zal antwoorden op uw vragen,' zegt hij telkens als ik hem bel, 'maar nu heb ik andere prioriteiten.' Een riedel die hij tot vandaag, vier maanden later, aanhoudt.

De wetenschappelijke uitgever van Courbier heeft geen gegevens meer van hem en het veilinghuis verstrekt om redenen van privacy geen gegevens over zijn clientèle. Het ziekenhuis van Marseille dan maar. Op de dienst cardiologie willen ze me na de zoveelste telefoon het liefst interneren, want niemand kent nog de professor die tenslotte al in 1992 met pensioen is gegaan. Ten einde raad ga ik voor de wilde aanpak. Ik telefoneer met elke Courbier die zich in de buurt van Marseille durft ophouden – waarom eens niet met Régis Courbier beginnen? Een plastisch chirurg. Zou de zoon in de voetsporen van de vader zijn getreden?

'Hallo, *centre esthétique*,' zingt een vrouw

met zon in haar stem. Daar gaan we, denk ik, nog maar eens een medische secretaresse die ik probeer diets te maken dat ik op zoek ben naar een overleden professor met een grote kunstcollectie, en of meneer de plastisch chirurg misschien familie van hem is. '*C'est mon mari*,' zegt ze. En hij blijkt de zoon van de professor. En ja, die Memling, dat was me nogal eens een historie. Maar daar weet haar man meer van.

Die avond heeft Régis Courbier zijn plastic handschoenen nauwelijks uitgetrokken, of we zijn aan het mailen over het kunstwerk. 'Het was het fetisjwerk van mijn vader,' zal zijn zus later zeggen – de Memling is nu in haar bezit. 'Hij was er gek van. Het had een ereplaats in de woonkamer. Nee, hij wist niet dat het geroofd was, anders zou hij het nooit hebben gekocht.'

Ik krijg certificaten toegestuurd om te bewijzen dat het werk is aangekocht, en te